

AMPUMA-ASELAUTAKUNTAPöytäkirja 5/2009
SM066:00/2006

Kokousaika: 5.6.2009 klo 13.00 – 15.30

Paikka: Arpajais- ja asehallintoyksikön
toimitilat, Riihimäki

Läsnä:	Jouni Laiho	puheenjohtaja
	Liisa Timonen	sihteeri
	Esko Hakulinen	jäsen
	Sauli Härkönen	Jari Piggin sijainen
	Asta Jaakkola	jäsen
	Jari Mäkinen	jäsen
	Ossi Vuorilampi	jäsen

Poissa:	Sandra Hatzidakis	jäsen
	Jouko Juppala	jäsen
	Timo Martelius	jäsen
	Jari Pigg	jäsen
	Marita Väänänen	jäsen
	Mika Lehtonen	asiantuntija

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

2. Työjärjestyksen vahvistaminen

Vahvistettiin työjärjestys asialistan mukaisesti.

Puheenjohtaja ilmoitti, että asiantuntija Mika Lehtonen on poissa kokouksesta ampu-
ma-aselakiesityksen valmisteluun liittyvien kiireellisten tehtävien takia.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirjan vahvistaminen

Ossi Vuorilampi esitti pöytäkirjan sivulle 4 lauseen ”Vuorilampi totesi, että nyt kaikki
seuraan hakevat on otettava seuraan, vaikka eivät ehkä täytä henkilöä koskevia edelly-
tyksiä” tilalle kirjattavaksi seuraavan tekstin: ”Vuorilampi esitti huolensa siitä, että
seuraan voi tulla henkilöitä, jotka eivät ehkä täytä henkilöä koskevia edellytyksiä.”

Sauli Härkönen esitti lisättäväksi lauseeseen: ”Sauli Härkönen ilmoitti, että metsästys-
puolella on koejäsenyys” sanan ”usein” koejäsenyys sanan edelle.

Lisäksi pöytäkirjassa olevat kaksi painovirhettä korjataan. Sivulla 4 oleva vuosiluku
on 1.3.2010 eikä 21010. Samalla sivulla oleva poliisihallituksen suunniteltu yksikkö-
määrä on 6 - 8 eikä 6.8.

4. Ampuma-aselain uudistamishanke

Esitykseen tehdään vielä viimeisiä ”viilauksia”, jotta se voitaisiin antaa valtioneuvostolle vaadittuna päivänä 11.6.2009. Esitysteksti on laintarkastustoimistossa tarkastettavana ja valtioneuvoston kielenkääntäjillä käännettävänä niin, että käänös pitäisi olla valmis 8.6.2009. Lakiesitys on lakihanketta asetettaessa ilmoitettu annettavaksi keväätistuntokaudella 2009 eikä tästä aikataulusta ole luovuttu missään vaiheessa.

Lopullista esitystä ei voida jakaa nyt ampuma-aselautakunnan jäsenille, koska sitä ei vielä ole olemassa.

Puheenjohtaja esitti 2.6.2009 Mika Lehtosen laatiman powerpoint -esityksen ”Ehdotukset ampuma-aselain keskeisiksi muutoksiksi”.

Ampumayhdistykseen kuulumisen käsiase-luvan saamisen yhtenä edellytyksenä on edelleen esityksessä. Perustusvaliokunta tulee siitä sanomaan mielipiteensä ja sen mukaan sitten toimitaan. Perustuslakivaliokunnassa on jonkin aikaa sitten keskusteltu muun muassa yliopistolain mukaisesta ylioppilaskuntien pakkojäsenyydestä.

Harrastusajan pituudesta on ministeriössä keskusteltu.

Kaikkien käsiase-lupien samanaikainen päättymisen tulee aiheuttamaan ruuhkaa viiden vuoden määräaikaisuuden päättyessä. Harrastuneisuuden osoittamista tulee helpottamaan uusi, suunniteltu aserekisteri (Turva-Ase-Rabita - hanke). Rekisteri ilmoittaa automaattisesti tiedon, milloin harrastuneisuus on osoitettava. Ampuma-asekouluttaja voi tulevaisuudessa sähköisesti lähettää rekisteriin todistuksia harrastuneisuudesta.

Jari Mäkinen ilmoitti, että jotkut poliisilaitokset ovat myöntäneet asekeräilijöillekin 10 vuoden määräaikaista lupia. Puheenjohtaja ilmoitti, että poliisilaitoksia tullaan kouluttamaan lähitulevaisuudessa, koska ampuma-aselain muuttaminen aiheuttaa uusia koulutustarpeita. Ampuma-aselain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaantuloajankoh-ta on todennäköisesti 1.3.2010 tai 1.4.2010. Viimeksi mainittu päivämäärä olisi parempi ampuma-aselakihankkeen toisen vaiheen lakien valmisteluun liittyvien töiden ollessa samanaikaisesti käynnissä.

Jo ensi syksynä seurojen olisi hyvä ryhtyä miettimään, ketkä tulisivat toimimaan ampuma-asekouluttajina. Ampuma-asekouluttajaohjelma suunnitellaan syksyllä asehallinnossa. Poliisiammattikorkeakoulu kytkettäneen tähän koulutusohjelmaan jotenkin mukaan. Ampuma-asekouluttajakoulutus ei todennäköisesti ole näyttökoeluentoinen vaan ampuma-asekouluttajalle kuuluviin velvollisuuksiin ja alan lainsäädäntöön liittyvä luentotyypinen koulutus.

Puheenjohtaja totesi kysyttäessä, että toisen seuran ampuma-asekouluttaja voi antaa todistuksen toisen seuran jäsenelle. Ampuma-asekouluttajan antamalla todistuksella on julkinen luotettavuus.

Loukku- ja luolapyynnin osalta aktiivinen harrastus määritellään ampuma-aseasetuksella. Asetus tullaan antamaan samanaikaisesti kun eduskunnan vastaus valtioneuvostolle.

Loukku- ja luolapyyntiä voi harrastaa muuallakin kuin asuinpaikkakunnalla. Todistuksen harrastuksesta voi tällöin antaa se riistanhoitoyhdistys, jonka alueella henkilö harrastaa ko. pyyntiä.

Kelan rekistereistä ei ehdoteta saatavaksi tietoja. Tietosuojavaltuutettu on vastustanut tietojen saantia. Myöskään suunniteltavaa kansallista terveystietorekisteriä ei voitane hyödyntää aselupaharkinnassa.

Ehdotetun asevelvollisuuslain 97 a §:n mukaan asevelvollisrekisteristä voidaan antaa välttämättömiä tietoja aseluvan hakijan ja haltijan henkilökohtaisen sopivuuden arviointia varten.

Puolustusvoimien kanssa on keskusteltu soveltuvuuskokeen käyttöön otosta aselupamenettelyssä. Käyttösopimusta ei vielä ole kuitenkaan tehty. Puolustusvoimat testaa kokeen heinäkuun saapumiserän asevelvollisilla. Jatkossa on tarkoitus kehittää testiä aselupahallinnon omiin tarpeisiin. Puolustusvoimien kanssa on keskusteltu myös siitä, miten testin tuloksen toteaminen tehdään. Testi on valmistettava sellaiseksi, että sen perusteella saadaan ”kiinni” (punainen) tai ”auki” (vihreä) tulokseksi. Jos tulos on ”auki” on tulos henkilön soveltuvuutta puoltava. Jos ”kiinni”, luvanhakija ohjataan terveydenhuollon ammattihenkilölle, joka arvioi sopivuuden. Se, milloin tulee punainen (kiinni) on testin kalibrointikysymys ja punaisen ja vihreän rajan selvittäminen on oltava luotettava. Testin kehittämiseksi olisi välttämätöntä, että massaotanta mahdollistettaisiin. Tietosuojavaltuutettu on kuitenkin lausunut, että testin tulosta koskeva tieto on hävitettävä heti kun hakemukseen, johon testin suorittaminen liittyy, annettu päätös on lainvoimainen. Poliisilaitokset varustetaan päätelaitteella, jolla testi suoritetaan valvottuna. Testin toteuttamisesta annetaan ohjeet poliisilaitoksille. Asetuksella säädetään, ketkä vapautetaan testin suorittamisvelvollisuudesta.

Esko Hakulinen tiedusteli, vieläkö jatkossa kaksi poliisilaitoksen henkilöä haastattelee käsiaseluvanhakijan. Puheenjohtaja ja sihteeri totesivat, että sisäasiainministeriön yhtenäistämisharjojen sekä viime syksynä annettujen lisäohjeiden muuttamista on syytä harkita tarkoin. Viime viikkoina tapahtuneet kaksi ampumistapausta (Kuopio, Helsinki) on myös otettava huomioon tilannetta arvioidessa. Ampuma-aselain muuttamisen jälkeen lääkärintodistuksen esittämisvelvollisuus tulee toteutumaan lähinnä niissä tilanteissa, joissa on syytä epäillä, etteivät luvan myöntämisen henkilöä koskevat edellytykset täyty kuten esimerkiksi silloin, kun soveltuvuustestin tulos antaa siihen aiheutta. Ampuma-aselain täytäntöönpanovaiheessa tullaan myös aselupakäytäntöjen yhtenäistämisharjoja päivittämään ja uudistamaan poliisilaitoksissa vallitsevien käytäntöjen yhtenäistämiseksi.

Seuraavaksi puheenjohtaja kertoi siitä mahdollisuudesta, että alaikäisen käyttöön kilpailumatkoilla tuleva ampuma-ase merkittäisiin joukkueen johtajan tai valmentajan ampuma-asepassiin. Tällä hetkellä säännöksen ottaminen ampuma-aselakiin on epävarmaa.

Lakiesityksessä oleva säilytyksen tarkastamista koskeva 106 b § on poistettu ehdotuksesta sen jälkeen kun asiasta on keskusteltu poliisiosastossa. Poistaminen perustuu lähinnä epävarmuuteen poliisin resurssien riittävydestä tarkastustoimintaan. Asiasta on keskusteltu sekä poliisiosaston päällikkökokouksessa että turvallisuusasiain johtoryhmässä (Turjo) ja päätetty siirtää säilytyksen tarkastusoikeutta koskeva säännös asela-

kihankkeen toiseen vaiheeseen. Tarkastuksia tekevät poliisit tullaan siinä vaiheessa kun tarkastusoikeuden toteutuu kouluttamaan suorittamaan tarkastus asianmukaisesti.

Asta Jaakkola totesi, että tämä tarkastus olisi maksuton ja asiakkaalle edullisempi kuin muut säilytystilojen tarkastamiset.

Puheenjohtaja kertoi, että chattipalstoilla internetissä on puhuttu kotietsinnästä tarkoittaen säilytyksen tarkastamista. Kotietsintä kuitenkin käsitteenä tarkoittaa rikoksen selvittämiseksi tehtävää kotirauhan piiriin kuuluvien tilojen tarkastamista eikä sillä ole mitään tekemistä ampuma-aselain mukaisella ampuma-aseiden säilytystilojen tarkastamisella.

Deaktivoinnin osalta noudatetaan kansallisia säännöksiä, mutta jos yhteinen EU:n deaktivointistandardi tulee jäsenvaltioissa noudatettavaksi, tullaan lakia muuttamaan. Deaktivoinnit tarkastetaan poliisihallituksessa. Deaktivoituihin ampuma-aseisiin liittyy ongelmia, vaikkakin ne ilmenevät enemmän rajojen ulkopuolella.

Puheenjohtaja ilmoitti, että järjestöjen vaatimaa uutta ampuma-aselakiesityksen lausuntokierrosta ei ole ollut esitykselle asetetun aikataulun puitteissa mitenkään mahdollista toteuttaa.

Järjestöjen edustajat kritisoivat sitä, ettei järjestöjen antamia lausuntoja ja kannanottoja ole lainvalmistelussa mitenkään huomioitu. Järjestöjä on kuultu, muttei kuunneltu. Myös Metsästäjien Keskusjärjestö ja maa- ja metsätalousministeriö ovat esittäneet samansuuntaisia lausuntoja kuin järjestöt. Myöskään kompromisseja ei ole esitykseen tehty, koska mitään ei ole muutettu.

Ossi Vuorilammin mielestä harjoittelu-aika ennen ensimmäisen luvan saantia on kohtuuttoman pitkä. Siitä on hyvin paljon vaivaa ampumayhdistyksille ja se sitoo vapaaehtoisia henkilöitä. Kuuden kuukauden tai korkeintaan yhden vuoden harjoittelu-aika riittäisi. Reserviläistoiminta tulisi myös lisätä aseluvan saannin perusteeksi.

Esko Hakulisen mielestä tulisi joustaa ampuma-aseluvan ikäraja alaspäin silloin, kun alle 20-vuotias on suorittanut ns. shooting cardin ja on mukana yhdistystoiminnassa. Jari Mäkinen yhtyi tähän mielipiteeseen.

Sauli Härkösen mielestä Metsästäjien Keskusjärjestön esittämä kuuden kuukauden harrastusaika ennen ensimmäisen käsiaseen saantia olisi tarpeeksi pitkä.

Enemmistö järjestöistä on vastustanut ensimmäisen käsiaseen saannille ehdotettua 20 vuoden ikärajaa. Ossi Vuorilammin mielestä myös alle 20-vuotiaille nuorille tulisi turvata mahdollisuudet harrastaa jonkinlaisella lupajärjestelmällä. Lupa voisi olla annettu tiukemmin ehdoin kuin rinnakkaislupa. Esimerkiksi niin, että lupa oikeuttaisi käyttämään ampuma-asetta mutta säilytysvelvollisuus olisi pääluvanhaltijalla.

Jari Mäkinen esitti huolensa siitä, että jos deaktivoiminen tehdään uudessa laissa liian vaikeaksi, luvattomien ampuma-aseiden määrä tulee lisääntymään. Jos deaktivoinnit rajoitetaan vain tietyille taholle ja deaktivoimien toteaminen keskitetään vain poliisihallitukselle, seurauksena on luvattomien ampuma-aseiden määrän kasvu.

5. Muut asiat

Liisa Timonen ilmoitti, että ampuma-aselautakunnan toimikauden pian päättyessä (28.6.2009) on lautakunnassa edustettuina olevien tahojen esitettävä edustajansa uuteen ampuma-aselautakuntaan.

Läsnä oleville lautakunnan jäsenille annettiin 5.6.2009 allekirjoitettu sisäasiainministeriön pyyntö edustajan nimeämiseksi ampuma-aselautakuntaan 30.6.2009 mennessä. Pyyntö lähetetään postitse niille järjestöille ja tahoille, jotka eivät olleet kokouksessa läsnä.

Puheenjohtaja kertoi ajankohtaista poliisin hallintorakenteen uudistamisesta. Poliisihallituksessa tulee olemaan kuusi yksikköä, mikä määrä saattaa vieläkin muuttua.

1.1.2010 toimintansa aloittavan poliisihallituksen päätoimipaikka on Helsinki, muut toimipaikat ovat Turussa, Oulussa, Mikkelissä ja Riihimäellä. Suomussalmella on yksi lääninhallituksen virka. Aluevirastojen henkilöstö on välittömästi poliisihallituksen ohjauksen ja valvonnan alla.

Arpajais- ja asehallinto tulee olemaan osa lupapalveluyksikköä erillisinä vastuualueina (asehallinto, arpajaishallinto). Tämä organisaatiomalli ei todennäköisesti tule olemaan lopullinen, vaan lupahallinnon järjestämistä tullaan tarkastelemaan uudelleen. Arpajais- ja rahapelitoiminta voidaan myös erottaa omaksi kokonaisuudeksi.

Lisäksi puheenjohtaja kertoi poliisihallituksen virkoihin tapahtuvasta ilmoitusmenettelystä ja muista henkilöstön asemaan vaikuttavista muutoksista poliisiorganisaatiossa.

Uuden ampuma-aselautakunnan ensimmäinen kokous pidetään syksyllä myöhemmin ilmoitettavana aikana.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.30.

Puheenjohtaja Jouni Laiho

Sihteeri Liisa Timonen

TIEDOKSI: Sisäasiainministeri Anne Holmlund
Valtiosihteeri Antti Pelttari
Erityisavustaja Kristiina Kokko